

Case: Nieuw stadshart – Houten

Integraal plan doet Houten weer bruisen

VAN EEN SFERLOOS EN GEDATEERD CENTRUM EEN AAN- TREKKELIJK, MODERN EN BEREIKBAAR STADSHART MAKEN. VOOR DIE OPGAVE STOND DE GEMEENTE HOUTEN PAKWEG TIEN JAAR GELEDEN. ONDERDEEL VAN DE VERNIEUWINGEN WAREN VERDUBBELING EN VERHOOGING VAN HET SPOOR INCLUSIEF EEN NIEUW STATION, UITBREIDING VAN HET WINKELCENTRUM EN HERINRICHTING VAN DE OPENBARE RUIMTE. 'HOUTEN HEEFT DAARMEE EEN VOORZIENINGEN- NIVEAU GEKREGEN DAT PAST BIJ EEN GEMEENTE VAN BIJNA 50.000 INWONERS', WEET PIM DE MOED, ALS PROJECTLEIDER OPENBARE RUIMTE WERKZAAM BIJ DE GEMEENTE.

Leidraad voor de vernieuwing van het stadshart in Houten was een in 2003 opgesteld masterplan. 'Zo'n masterplan was broodnodig. Het oude centrum was gebouwd in de jaren '80 en had eigenlijk geen echte ziel. Toen Houten in de jaren '90 een vinx-groeiatak kreeg, is het centrum niet meegegroeid met de rest van de stad. Wie er als Houtenaar niet hoefde te komen, kwam er ook niet. Hoogstens wat hangjongeren die graag samenscholden op het vele beton in het centrum', schetst De Moed de oude situatie. Om de wensen handen en voeten te geven, schakelde de gemeente Rein Geurtsen & Partners in. Een van de belangrijkste stappen die het bureau zette, was het koppelen van de centrumopgave met een prangende infrastructuuropgave: de verdubbeling van het spoor in Houten van twee naar vier sporen. Deze spoorverdubbeling was onderdeel van Randstadspoor.

Centraal in Houten ligt station Houten, op de kruising van het spoor met het Onderdoor, de verdiepte gelegen hoofdader voor het langzaam verkeer. Omdat het maatschappelijk centrum Het Kant en het commerciële centrum met Het Rond als hart letterlijk rondom deze kruising zijn gebouwd, zou de spoorverbreding ingrijpende gevolgen hebben voor de samenhang in het centrum. 'De new-town Houten, als een afgerond geheel ontworpen in de jaren '70, is te beschouwen als belangwekkend jong erfgoed. Tegelijkertijd was de spoorkruising in het centrum verre van ideaal en bemoeilijkt het spoorviaduct de groei van het centrum van Houten', legt Jacqueline Verhees, landschapsarchitect bij Rein Geurtsen, uit.

SPOOR OPHOGEN

Sleutel van de oplossing was het extra ophogen van de spoorbanen van de eerder geplande 0,80 meter naar 1,80 meter. 'Die ene meter maakt een cruciaal verschil', stelt Verhees. 'De kuil in het Onderdoor is er nauwelijks meer, waardoor het gevoel van die

akelige tunnel verleden tijd is. Daarnaast heeft de verhoging van de spoorbaan ruimte geboden aan een fietstransferium voor ruim 3.000 fietsen.' Houten staat natuurlijk bekend om haar forensen, die veel gebruikmaken van het openbaar vervoer richting Utrecht. Veelal fietsen de Houtenaren van en naar het station. 'Omdat we een compact centrum hebben, zetten we als gemeente bewust ook in op maximaal fietsgebruik. Dat proberen we bijvoorbeeld te stimuleren door een deel van het centrum autovrij te maken', licht Pim de Moed toe. Voor de komst van het

Over Houten

Houten is een plaats in de provincie Utrecht en ligt ten zuidoosten van de stad Utrecht. Houten staat vooral bekend om haar vinx-uitbreidingen in de jaren '90. Daarmee groeide de gemeente in rap tempo tot een inwonertal van bijna 50.000 inwoners. Naast Houten behoren de kernen Schalkwijk, 't Goy en Tull en 't Waal tot de gemeente.

Over Rein Geurtsen & partners

Het werk van Rein Geurtsen & partners is sinds 1 juli van dit jaar voortgezet in een nieuwe constellatie: Rein Geurtsen opereert onder de naam Rein Geurtsen Urban Design; vanaf half oktober werkt Jacqueline Verhees als zelfstandig landschapsadviseur onder haar eigen naam.

fietstransferium werd het stalen ros van de reizigers rondom het station gestald. 'Met het fietsparkeren hadden we veel problemen. Omdat veel mensen hun fiets zomaar ergens neerzetten, oogde het gehele stationsgebied best onoverzichtelijk', vervolgt de projectleider. Dit terwijl Houten als fietsstad een reputatie heeft hoog te houden. De stad werd in 2008 door de Fietsersbond al eens uitgeroepen tot 'Fietsstad van Nederland'. Ook in 2011 behoort Houten tot de kanshebbers.

Tegelijkertijd werd het winkelgebied van Houten met 8.000 m² vergroot en de openbare ruimte van Het Onderdoor, Het Rond en het bestaande winkelgebied op de schop genomen. Het vele beton maakte plaats voor warme kleuren baksteen en natuursteen, strak vormgegeven zitmeubilair en verschillende glazen puien. Verder werd ervoor gekozen om

de watergang door het centrum in ere te herstellen. De waterloop is voorzien van kademuren. Het grote aantal toogbruggetjes is vervangen door strategisch geplaatste bruggen die het de mensen makkelijk maken om over te steken. 'Het mooie is ook dat in de oude situatie ontzettend veel fietsen tegen de hekken bij het water geplaatst werden. Die staan er nu niet meer, maar er zijn juist zitbankjes geplaatst. Door zulke maatregelen is het water weer beleefbaar gemaakt', stelt Pim de Moed.

OPENBARE VERLICHTING

Jacqueline Verhees: 'Ook een samenhangend lichtbeeld voor spoorviaduct, station, fietstransferium en openbare ruimte is van meet af aan een belangrijk actiepunt geweest. Met name 's avonds was dit gebied geen aanrader om naartoe te gaan. De nieuwe verlichting, ontwikkeld in samenspraak met een lichtadviseur en de architect van het spoor, draagt zonder meer bij aan een aangenaam klimaat in de onderdoorgang.' De werkzaamheden in Houten zijn inmiddels afgerond. 'Het ambitieniveau is vanaf het begin erg hoog geweest. Dat heeft zich uiteindelijk uitbetaald in een centrum waar de Houtenaar weer trots op kan zijn. Van een verknipt centrum is een eenduidig, aantrekkelijk centrumgebied gemaakt', verklaart Verhees. Ook Pim de Moed is in zijn nopjes met het resultaat. 'In de oude situatie kwamen de bewoners er alleen voor hun dagelijkse boodschappen. 's avonds kon je er haast een kanon afschieten. Nu is het een aantrekkelijk centrumplein waar het goed toeven is op de terrassen. Daarmee is Het Rond weer de huiskamer van Houten geworden.'

Facts & figures

Opgave: Herinrichting centrum in Houten, waaronder verbreding en verhoging van spoor, uitbreiding van het winkelgebied en herinrichting openbare ruimte

Opdrachtgever: Gemeente Houten

Ontwerp: Rein Geurtsen & partners

Eindverantwoordelijke stedenbouwkundig: Rein Geurtsen

Eindverantwoordelijke openbare ruimte: Jacqueline Verhees

In samenwerking met:

Blom-Moors (Ginette Blom: bruggen, meubilair, hekwerken)

LUX-LAB (Ellen de Vries: verlichting)

Atelier Lichtgroen (Aviva Joosting: ontwerp & detaillering)

Rod'or (civieltechnische uitwerking)

Architect stationsgebouw: Henk Woltjer (Movares)

Gemeente Houten

Onderdoor 25

Postbus 30

3990 DA Houten

Telefoon 030-639 2611

Fax 030-639 2899

gemeentehuis@houten.nl

www.houten.nl

gemeente Houten